

NORGES HØYESTERETT

Den 11. august 2016 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Bårdsen, Noer og Ringnes i

HR-2016-01742-U, (sak nr. 2016/1405), sivil sak, anke over kjennelse:

A (advokat Arvid Sjødin)

B (advokat Bent Endresen)

mot

Staten v/Justis- og beredskapsdepartementet (Regjeringsadvokaten
v/advokat Ingrid Skog Hauge)

avsagt slik

K J E N N E L S E:

- (1) Saken gjelder krav om stansing etter tvisteloven § 16-17, subsidiært stansing etter tvisteloven § 16-18.
- (2) A og B tok ut søksmål mot staten v/Justis- og beredskapsdepartementet ved stevning 3. oktober 2007. Saken gjaldt krav om erstatning for påståtte feil begått av domstolene og politi- og påtalemyndighet i forbindelse med straffesak hvor det var tatt ut tiltale mot A, og der han ble frifunnet for straffekravet, men er dømt til å betale oppreisningserstatning.
- (3) I felles prosesskriv av 16. oktober 2009 opplyste partene at de hadde avtalt stansing etter tvisteloven § 16-17 og tvistemålsloven § 105. Bakgrunnen var at Agder lagmannsrett skulle behandle begjæring om gjenåpning av den sivile delen av straffesaken som erstatningskravene i nærværende sak knytter seg til. Saken ble bragt i gang igjen i oktober 2011.
- (4) Ved kjennelse av 8. februar 2013 ble saken stanset på nytt av retten i medhold av tvistemålsloven § 107 første og tredje ledd. Bakgrunnen var ankende parter anmeldelse av tre dommere i Gulating lagmannsrett for overtredelse av straffeloven § 110 i forbindelse med lagmannsrettens behandling av gjenåpningsbegjæring knyttet til det sivile kravet i straffesaken. Saken ble igangsatt igjen i mars 2015.
- (5) Oslo tingrett avsa dom 16. desember 2015 med slik domsslutning:

"1. Staten v/Justis- og beredskapsdepartementet frifinnes.

2. Hver av partene bærer sine sakskostnader."

- (6) A og B anket dommen til lagmannsretten.
- (7) I felles prosesskriv 15. april 2016 begjærte partene saken stanset på nytt. Det ble vist til at ankende parter og ankemotparten hadde avtalt stansing etter tvisteloven § 16-17 på bakgrunn av at det var igangsatt ny etterforskning av den aktuelle straffesaken.
- (8) I brev datert 19. april 2016 gjorde forberedende dommer i Borgarting lagmannsrett partene oppmerksom på at lagmannsretten mente tvisteloven § 16-17 første ledd var til hinder for at partene inngikk en ny avtale om stansing i ankesaken. Det ble bedt om partenes merknader til dette, samt partenes synspunkt på om det var grunnlag for stansing etter tvisteloven § 16-18 andre ledd.
- (9) Borgarting lagmannsrett avsa kjennelse 10. mai 2016 med slik slutning:
- "Krav om stansing blir ikke tatt til følge."**
- (10) A og B har anket kjennelsen, og har i korte trekk gjort gjeldende:
- (11) Anken gjelder lagmannsrettens forståelse og begrunnelse knyttet til reglene om stansing i tvisteloven §§ 16-17 og 16-18. Tvisteloven § 16-17 første ledd kan ikke forstås som at partenes avtale om stansing under sakens behandling i tingretten er til hinder for at partene på nytt kan avtale stansing under sakens behandling i ankeinstansen. Vilkåret om "tungtveiende grunner" i § 16-18 andre ledd er uansett oppfylt. Rettens begrunnelse knyttet til tvisteloven § 16-18 andre ledd er også mangelfull.
- (12) Det er nedlagt slik påstand:
- "1. Kjennelse av 10.5.2016 i sak 16-040304ASD-BORG/02 oppheves.**
- 2. Staten ved Justisdepartementet erstatter sakens omkostninger med tillegg av rettsgebyr."**
- (13) *Staten v/Justis- og beredskapsdepartementet* har tatt til motmæle, og har i korthet gjort gjeldende at lagmannsrettens kjennelse er riktig.
- (14) Det er nedlagt slik påstand:
- "Anken forkastes".**
- (15) *Høyesteretts ankeutvalg* har full kompetanse til å overprøve lagmannsrettens anvendelse av tvisteloven § 16-17, jf. tvisteloven § 29-3 første ledd. Hva gjelder anvendelsen av tvisteloven § 16-18 er utvalgets kompetanse begrenset etter tvisteloven § 29-3 andre ledd til å prøve lagmannsrettens saksbehandling, samt om lagmannsrettens avgjørelse er "uforsvarlig eller klart urimelig", jf. HR-2014-1303-U med videre henvisninger.
- (16) Som nevnt gjelder saken krav om stansing av erstatningssak mot staten v/Justis- og beredskapsdepartementet for påståtte feil begått av domstolene og politi- og påtalemyndighet i forbindelse med straffesak hvor det var tatt ut tiltale mot A.
- (17) Spørsmålet er om partenes avtale om stansing under sakens behandling i tingretten er til

hinder for at partene på nytt kan avtale stansing i ankeinstansen.

(18) Tvisteloven § 16-17 lyder:

"(1) Partene kan én gang under sakens behandling avtale stansing i minst seks måneder. Avtalen får virkning når retten har mottatt den.

(2) Retten bringer saken i gang på begjæring fra en part."

(19) Ordlyden "sakens behandling" åpner for begge løsninger. Den kan forstås både som et forbud mot mer enn én avtalt stansing under sakens samlede behandling, eller som et forbud mot mer enn én avtalt stansing i hver instans. Spørsmålet er ikke drøftet i forarbeidene. Begrensningen i partenes adgang til å avtale stansing ble inntatt i tvistemålsloven § 105 ved lovendring 29. juni 1986. Den del av bestemmelsen som er relevant i saken her er videreført i tvisteloven § 16-17 første ledd. Det fremgår av forarbeidene at formålet med begrensningen var å unngå at saken blir uforholdsmessig gammel ved at partene gjentatte ganger avtaler stansing, jf. Ot. prp. nr. 47 (1985–86) side 86 og NOU 2001: 32 B side 865 og 869. Samtidig er det pekt på at det kan være gode grunner bak en avtale om stansing og at partene bør ha mulighet til å avtale stansing så fremt den ikke brukes i utide. Regelen synes dermed å være utslag av en avveining mellom behovet for effektivitet og hensynet til partenes vurdering av hva som best tjener deres interesser.

(20) Når forutsetningen etter tvisteloven § 16-17 første ledd er at partene er enige om at stansing er ønskelig, finner ankeutvalget at bestemmelsen ikke kan forstås så strengt som lagmannsretten legger til grunn. Etter utvalgets syn må bestemmelsen forstås slik at partene kan avtale én stansing for hver instans som behandler saken. En slik forståelse vil fortsatt begrense anvendelsen av avtalt stansing.

(21) Anken har etter dette ført frem og ankeutvalget finner ikke grunn til å gå inn på lagmannsrettens anvendelse av tvisteloven § 16-18 andre ledd.

(22) Ankende part har påstått seg tilkjent sakskostnader med tillegg av rettsgebyret. Sakskostnader tilkjennes og settes til 15 000 kroner inklusive rettsgebyr og mva.

(23) Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING :

Lagmannsrettens kjennelse av 10. mai 2016 oppheves.

I sakskostnader for Høyesterett betaler staten v/Justis- og beredskapsdepartementet til A og B i fellesskap 15 000 – femtentusen – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av kjennelsen.

Ragnhild Noer
(sign.)

Arnfinn Bårdsen
(sign.)

Arne Ringnes
(sign.)

Riktig utskrift: